

مبانی جبر

تعداد واحد/ساعت	پیش نیاز/هم نیاز	از جدول	حل تمرین (ساعت)
۳ واحد / ۵۱ ساعت	پس از مبانی علوم ریاضی	۶۴	حداقل ۲۵

هدف: معرفی و مطالعه‌ی مقدماتی و ابیته‌ی ساختارهای جبری کلی و کلاسیک معمولی و مرتب از جمله جبرهای یکانی، گروهواره، نیم گروه، تکواره، مشبکه، شبه گروه، با تأکید بیشتر بر گروه‌ها و حلقه‌ها.

سخنی با مدرس و دانشجو: این اولین درس در ساختارهای جبری، برای رشته‌های ریاضیات و کاربردها و علوم کامپیوتر الزامی است. این نکته در ریز مواد درس مدنظر قرار گرفته و لازم است در تدریس نیز مورد توجه قرار گیرد.

از آنجایی که مطالب این درس تقریبا در همه درس‌های علوم ریاضی به گونه‌ای مطرح می‌شود و دروازه‌ای به دروس نظری ریاضیات و علوم کامپیوتر است، اطمینان از درک صحیح دانشجویان از مفاهیم و قضیه‌های آن کمک بسزایی به درک بهتر ریاضیات و کاربردهای آن می‌نماید.

با توجه به تعداد کم واحد درس، بدینهی است که عمق برخی از مفاهیم در دروس بعدی جبری پی‌گرفته می‌شود. در ضمن به منظور تمرین برای درک بهتر مطالب، اثبات برخی از قضیه‌ها به عهده دانشجویان گذاشته شود. به هر حال دانشجویان باید تلاش کنند علاوه بر آموختن مفاهیم و احکام، درک و نوشن اثبات‌ها را بیاموزند (یادداشت هدف اثبات، مطلبی که باید اثبات کنند و چطور می‌توانند آن را اثبات کنند، مفید است). دانشجویان ضمن شرکت در کلاس‌های درس، با حل انفرادی و جمعی تمرین‌ها مهارت لازم را کسب می‌نمایند.

سرفصل درس: معرفی و مطالعه‌ی مقدماتی ساختارهای کلی جبری (المعمولی و مرتب شده)، خارج قسمت و هم‌ریختی‌ها. قضیه‌های یکریختی، مطالعه دقیق‌تر این مفاهیم به ویژه در مورد گروه‌ها و حلقه‌ها.

ریز مواد: برای تنظیم زمان، ساعت‌های زیر برای تدریس مطالب پیشنهاد می‌شود.

ساختارهای کلی جبری (۱۸ ساعت): جبر چیست؟ عمل ۲۷ تایی (به ویژه ۲۰، ۱۰، ۲ تایی) مثال‌های آشنا از اعداد، توابع، ماتریس‌ها، اجتماع، اشتراک، ۷، جدول کیلی (۲ ساعت). معرفی دستگاه جبری کلی، زیرجبر، حاصلضرب (۲ ساعت). همنهشتی و خارج قسمت جبرها (۲ ساعت). همربختی و یکربختی (و با جدول کیلی برای اعمال ۲-تایی) (۲ ساعت). معرفی رسته جبرها، کلاس‌های معادله‌ای و واریته (بیان قضیه بیرخوف) (۲ ساعت). معرفی جبرهای مرتب و همربختی و یکربختی آن‌ها (۲ ساعت). معرفی برخی از ساختارهای جبری؛ زیرساختار، ضرب و خارج قسمت این جبرها، از جمله جبر یکانی (با اعمال ۱-تایی) گروهواره، نیمگروه، تکواره، مشبکه (۲ ساعت). ساختن تکواره و گروه آزاد (کلمه و کدها) (۲ ساعت). عمل تکواره روی مجموعه‌ها، اشاره به کاربردهای آن مثلا در اتمانا (۲ ساعت). معرفی شد گروه، مربع‌های لاتین (معادله‌ای و واریته بودن آن‌ها) (۲ ساعت).

گروه‌ها (۲۰ ساعت): گروه و تعریف‌های معادل آن، زیرگروه، مثال‌های متنوع (۲ ساعت). همربختی و یکربختی گروه‌ها (۲ ساعت). جایگشت‌ها و قضیه کیلی (۲ ساعت). ضرب و هم ضرب (اثبات ویژگی جهانی آن‌ها از دانشجویان خواسته شود) (۲ ساعت). زیر گروه نرمال و همنهشتی (۲ ساعت). خارج قسمت (۲ ساعت). ویژگی‌های گروه‌های دوری (۲ ساعت). قضیه‌های یکربختی و تجزیه همربختی‌ها (برخی از اثبات‌ها به عهده دانشجویان گذاشته شود) (۲ ساعت).

حلقه‌ها (۱۰ ساعت): ویژگی‌های مقدماتی حلقه‌ها (۲ ساعت). زیر حلقه، ایده‌آل و همنهشتی (۲ ساعت). همربختی و ضرب حلقه‌ها (۲ ساعت). قضیه‌های یکربختی (۲ ساعت). مقدماتی از حلقه چند جمله‌ای (۲ ساعت).

